

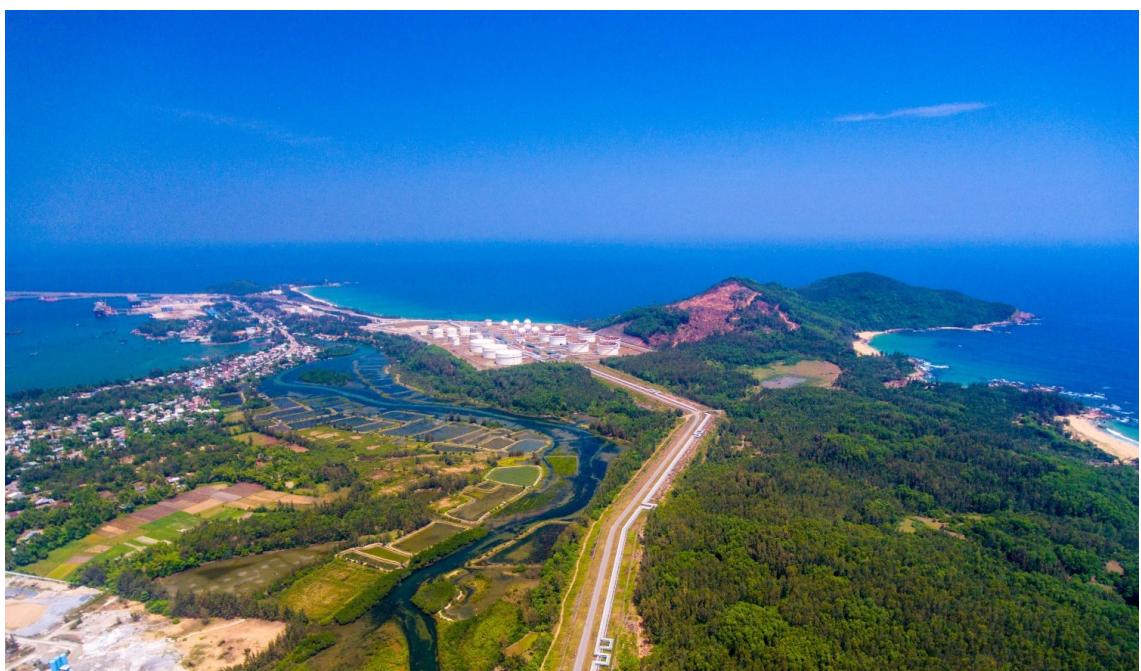
Từ miền cát trắng đến khu kinh tế trọng điểm miền Trung

09:01 16/08/2026

Khi nhìn những đổi thay nổi bật về cơ sở hạ tầng, giao thông, cảng biển..., ít ai biết rằng Khu kinh tế Dung Quất từng là một vùng đất cằn cỗi đầy nắng gió. Quyết định lịch sử lựa chọn Dung Quất là khu vực để xây dựng nhà máy lọc dầu đầu tiên của đất nước đã thay đổi hoàn toàn vùng đất này.

Khởi nguồn từ tầm nhìn chiến lược

Ngược thời gian về hơn 30 năm trước, hành trình hình thành và phát triển của Khu kinh tế Dung Quất bắt đầu bằng một quyết sách mang tính lịch sử vào ngày 9/11/1994, khi Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 658/QĐ-TTg, lựa chọn Dung Quất là địa điểm xây dựng nhà máy lọc dầu đầu tiên của Việt Nam. Đây được xem là "viên gạch" đầu tiên đặt nền móng cho quá trình hình thành trung tâm công nghiệp trọng điểm tại miền Trung. Đến năm 1996, Quy hoạch chung Khu công nghiệp Dung Quất chính thức được phê duyệt, đánh dấu sự ra đời của Ban Quản lý khu công nghiệp Dung Quất nhằm tổ chức thực hiện công tác quản lý, điều hành, xây dựng và phát triển khu công nghiệp.

Từ khi thành lập đến năm 2025, Khu kinh tế Dung Quất được bố trí ngân sách đầu tư hơn 6.000 tỷ đồng để đầu tư hạ tầng khung

Từ mô hình khu công nghiệp ban đầu, năm 2005, Khu công nghiệp Dung Quất chính thức chuyển mình thành khu kinh tế tổng hợp đa ngành, đa lĩnh vực. Đến năm 2007, Khu kinh tế Dung Quất từng bước khẳng định vai trò là trung tâm công nghiệp trọng điểm quốc gia với việc triển khai và đưa vào vận hành Nhà máy Lọc dầu Dung Quất. Đồng thời, thu hút nhiều dự án công nghiệp quy mô lớn trong các lĩnh vực cơ khí, công nghiệp nặng, dịch vụ cảng biển và logistics.

Bước ngoặt lớn mở ra khi quy mô địa lý và hệ thống quản lý tạo động lực và bước đột phá cho sự phát triển của Khu kinh tế Dung Quất ngày nay. Năm 2011, Thủ tướng Chính phủ phê duyệt điều chỉnh Quy hoạch chung, mở rộng quy mô Khu kinh tế Dung Quất từ 10.300 ha lên hơn 43.300 ha. Với định hướng "quy hoạch đi trước một bước, hạ tầng mở đường cho phát triển", Quảng Ngãi đã đầu tư hơn 6.000 tỷ đồng ngân sách để xây dựng hạ tầng khung đồng bộ cho Khu kinh tế Dung Quất.

Đặc biệt, hệ thống cảng biển nước sâu có khả năng tiếp nhận tàu có tải trọng đến 200.000 DWT đã tạo lợi thế cạnh tranh vượt trội, biến nơi đây thành "thỏi nam châm" thu hút các dòng vốn lớn. Đến nay, tầm nhìn phát triển tiếp tục được mở rộng theo Quyết định số 168/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ, đặt mục tiêu đến năm 2045 đưa Dung Quất trở thành trung tâm công nghiệp, đô thị và dịch vụ hiện đại, gắn với sứ mệnh hình thành

Sau 30 năm hình thành và phát triển, Khu kinh tế Dung Quất đã góp phần tạo nên một diện mạo hoàn toàn mới cho kinh tế Quảng Ngãi, trở thành một trong những trung tâm công nghiệp, lọc hóa dầu và cảng biển quan trọng của khu vực miền Trung.

Đến tháng 5/2026, Khu kinh tế Dung Quất và các khu công nghiệp Quảng Ngãi đã thu hút 441 dự án (còn hiệu lực), với tổng vốn đăng ký khoảng 423.431 tỷ đồng, tương đương 19,4 tỷ USD. Cùng với đó, vốn thực hiện lũy kế đạt khoảng 13,8 tỷ USD.

Nhà máy Lọc dầu Dung Quất do BSR (đơn vị thành viên của Petrovietnam) quản lý, vận hành đã đóng góp tích cực cho ngân sách nhà nước và trở thành một trong những cực tăng trưởng quan trọng của Khu kinh tế Dung Quất

Từ 13 doanh nghiệp vào năm 2005, đến nay khu kinh tế đã có 183 doanh nghiệp với 214 dự án hoạt động, tạo việc làm ổn định cho khoảng 81.800 lao động. Cùng với đó, 32 khu dân cư, khu tái định cư với khoảng 5.339 lô đất đã được xây dựng khang trang, giúp hàng ngàn hộ dân nhường đất cho dự án nhanh chóng ổn định cuộc sống và an cư lạc nghiệp.

Sức bật của Khu kinh tế Dung Quất còn được thể hiện qua thương mại và cảng biển. Kim ngạch xuất khẩu của khu kinh tế tăng từ 22,3 triệu USD năm 2004 lên 2,525 tỷ USD năm 2025; sản lượng hàng hóa qua cảng tăng hơn 7 lần, từ 7,48 triệu tấn năm 2010 lên 55,76 triệu tấn năm 2025. Đặc biệt, giai đoạn 2005-2025, các doanh nghiệp tại Khu kinh tế Dung Quất đóng góp khoảng 302.219 tỷ đồng vào ngân sách, góp phần đưa Quảng Ngãi từ một tỉnh nhận trợ cấp trở thành địa phương tự cân đối và có điều tiết ngân sách về Trung ương.

Động lực tăng trưởng của Khu kinh tế Dung Quất

Trong hành trình 30 năm hình thành và phát triển của Khu kinh tế Dung Quất, công trình Nhà máy Lọc dầu Dung Quất được xem là một trong những động lực quan trọng nhất cho quá trình hình thành một trung tâm công nghiệp quy mô lớn tại Quảng Ngãi. Khi nhà máy đi vào hoạt động, sức lan tỏa của dự án nhanh chóng được thể hiện trên nhiều phương diện. Nhu cầu về nguyên liệu, vận tải, cảng biển, logistics, cơ khí, dịch vụ kỹ thuật và các ngành công nghiệp hỗ trợ tạo thêm dư địa cho doanh nghiệp đầu tư, mở rộng sản xuất. Từ “hạt nhân” lọc

hóa dầu, một không gian công nghiệp ngày càng rộng lớn được hình thành với sự xuất hiện của nhiều dự án quy mô lớn trong lĩnh vực luyện kim, công nghiệp nặng, chế biến - chế tạo, hóa chất và dịch vụ.

Đại diện Bộ Công Thương, UBND tỉnh Quảng Ngãi, Khu kinh tế Dung Quất và các cấp chính quyền tham quan, chúc mừng BSR khánh thành, đưa vào hoạt động bồn chứa dầu thô mới tại Nhà máy Lọc dầu Dung Quất

Trong dòng chảy đó, Tổng Công ty Lọc hóa dầu Việt Nam (BSR, đơn vị thành viên của Petrovietnam) là đơn vị trực tiếp quản lý, vận hành Nhà máy Lọc dầu Dung Quất. Qua quá trình hoạt động, BSR đã từng bước xây dựng năng lực quản trị, vận hành nhà máy an toàn, ổn định, tối ưu hóa sản xuất, nâng cao hiệu quả và sức cạnh tranh. Những sản phẩm của nhà máy không chỉ phục vụ thị trường trong nước mà còn góp phần bảo đảm nguồn cung năng lượng, nhất là trong những thời điểm thị trường có nhiều biến động.

Sự phát triển của BSR gắn với những đóng góp ngày càng lớn cho kinh tế - xã hội Quảng Ngãi. Cùng với các doanh nghiệp trong khu kinh tế, Nhà máy Lọc dầu Dung Quất đã tạo ra nguồn thu quan trọng cho ngân sách, góp phần thúc đẩy thương mại, dịch vụ, đô thị và hạ tầng của địa phương. Chính sự cộng hưởng giữa các dự án công nghiệp, trong đó Nhà máy Lọc dầu Dung Quất được xem là một trong những động lực quan trọng, đã tạo nên sức bật cho toàn khu kinh tế.

Nhìn lại chặng đường 3 thập kỷ qua, có thể thấy sự phát triển của Nhà máy Lọc dầu Dung Quất và Khu kinh tế Dung Quất luôn có mối quan hệ tương hỗ. Khu kinh tế Dung Quất tạo dựng không gian, hạ tầng và điều kiện để nhà máy hoạt động, phát triển. Ngược lại, Nhà máy Lọc dầu Dung Quất đã tạo ra sức hút đầu tư, thúc đẩy công nghiệp hỗ trợ và mở rộng các chuỗi giá trị trong khu kinh tế. Và đặc biệt, trong bối cảnh Khu kinh tế Dung Quất đang hướng tới mục tiêu trở thành Trung tâm lọc hóa dầu và năng lượng quốc gia, vai trò của Nhà máy Lọc dầu Dung Quất tiếp tục được đặt ở vị trí “hạt nhân”.

Theo ông Lương Kim Sơn, Trưởng Ban Quản lý Khu kinh tế Dung Quất và các khu công nghiệp tỉnh Quảng Ngãi, trong hành trình 30 năm hình thành và phát triển Khu kinh tế Dung Quất, Petrovietnam và BSR đã có những đóng góp rất quan trọng, mang tính nền tảng, lâu dài. Không chỉ là một dự án công nghiệp quy mô quốc gia, Nhà máy Lọc dầu Dung Quất đã tạo hiệu ứng lan tỏa, thu hút thêm nhiều dự án công nghiệp, dịch vụ, logistics và các ngành công nghiệp hỗ trợ đến đầu tư tại khu kinh tế. Từ đó, từng bước hình thành hệ sinh thái công nghiệp ngày càng đa dạng, tạo nên diện mạo và vị thế mới cho Dung Quất.

“Có thể nói, Petrovietnam và BSR là một trong những hạt nhân quan trọng trong quá trình hình thành và phát triển Khu kinh tế Dung Quất. Sự phát triển của Nhà máy Lọc dầu Dung Quất đã tạo nền tảng và sức hút để các dự án khác tiếp tục đến với Khu kinh tế Dung Quất để cùng hình thành một trung tâm công nghiệp quy mô lớn. Đây là giá trị rất quan trọng đối với quá trình phát triển của khu kinh tế trong suốt 30 năm qua”, ông Lương Kim Sơn nhấn mạnh.

Thành Linh